

“L'arbre arrela i té conviccions potents; en podem aprendre moltes coses”

Dij, 20/04/2017 per Catalunya Religió

(*Laura Mor -CR*) “Us hi heu d'acostar des de la intimitat, talment com si anéssiu a veure un amic fidel”. Amb aquesta actitud delicada el geògraf **Josep Gordi** vincula [Arbres i espiritualitat](#). És el títol del seu darrer llibre, publicat pel Centre de Pastoral Litúrgica, el CPL, dins de la col·lecció Emaüs, on reivindica l'arbre com a símbol universal i la natura com a bé a custodiar. Com a professor, també coordina el [curs 'La força dels arbres'](#), que tindrà lloc a la Casa d'Espiritualitat del Miracle el primer cap de setmana de maig.

Què podem aprendre dels arbres? Josep Gordi en destaca alguns valors immanents: “L'arbre arrela i té conviccions molt potents que el fan aguantar-se dret, puja dret sobre la terra i enlaira la seva capçada cap al cel i cap al sol”. De fons es comprèn el bosc com a espai d'oració. Un lloc que desperta la sensibilitat transcendent i que predisposa al silenci i a la humilitat. Porta d'entrada de la pregària per a molts.

L'autor reconeix l'arbre com un símbol universal, compartit per tota la humanitat. El llibre repassa la relació dels arbres amb l'hinduisme, el budisme i les cultures egípcia i grecollatina. També present en tots els relats bíblics: “És un referent des del temps d'Abraham, un element d'una gran potència i del qual podem aprendre moltes coses”. També proposa “entendre també que l'arbre és l'individu i el bosc és la comunitat”. Diu que “això fa que alguns científics parlin de la comunicació i d'una certa intel·ligència entre els arbres, com a eina per a solucionar problemes”.

El geògraf fa també un repàs a la simbologia cristiana dels arbres mediterranis. Com a dada, destaca que a la Bíblia es poden comptar 525 referències als arbres; i que l'antic professor de botànica de la Universitat Hebrea de Jerusalem **Michael Zohary** “arriba a identificar fins a 128 espècies vegetals de les quals 40 són arbres fruiters o forestals”. En aquest capítol sobre simbologia, el lector d'avui connecta

amb tradicions i significats mil·lenaris. Per exemple, el llibre presenta l'olivera com a símbol de la pau; relaciona la palma a l'acollida i l'hospitalitat; i també explica el significat tradicional del cedre, l'alzina, l'ametller i el xiprer, entre d'altres.

“El cinquè evangeli és la natura”

“Ens cal retornar a la natura”, defensa Josep Gordi. “Un té la consciència i la certesa que hem perdut els vincles tradicionals i ancestrals que ens lligaven amb els ritmes de la natura, amb conèixer-la, amb respectar-la i tractar-la amb humilitat i estima”. Però el ritme de la ciutat allunya d'aquest vincle ancestral.

L'autor proposa “buscar la llum en els grans savis de la cristiandat que ja deien que la millor manera d'acostar-se a Déu és la contemplació de la natura”. Gordi ho reafirma així: “El cinquè evangeli és la natura. El missatge de Jesús transcorre enmig de la natura. Ell predica, majoritàriament, enmig de turons, rius, valls, muntanyes, a prop del llac, travessa el desert... I poques vegades el veus enmig de la ciutat, a no ser que sigui per escridassar els que estan malinterpretant el temple”. Ras i curt: “Voler tornar a la natura és tornar als orígens, simplement”.

Una visió unitària

En el cas de Josep Gordi, l'interès personal per aquest àmbit arrenca de la seva activitat docent a la Universitat de Girona. “Durant molts anys, com a professor de geografia, portava els alumnes a Montserrat, a pujar a Sant Jeroni i els hi explicava tots els elements de la muntanya des del punt de vista naturalístic; i cada any me n'anava amb la sensació que deixava d'explicar quelcom d'aquella muntanya”. Al final va demanar als alumnes que alguns espais els visquessin i caminessin en silenci, per després poder-ne compartir algunes sensacions. “Hi ha hagut un desig d'anar més enllà del que ofereix l'acadèmia i de buscar aquesta visió unitària”.

També l'han marcat els tallers estacionals de Natura i espiritualitat que ofereixen els benedictins des del Miracle, a Solsona. Una proposta que promouen els monjos **Vicenç Santamaria** i **Ramon Ribera**, junt amb l'ambientòleg **Josep Maria Mallarach**. Fruit d'aquests tallers assegura que ha viscut “un abans i un després”.

El curs que ofereixen ara el mes de maig, 'La força dels arbres' es considera “un fill” de Natura i espiritualitat. El curs reflexiona sobre el simbolisme i el valor dels arbres en la tradició cristiana. “Els arbres són una de les meves passions”, reconeix Gordi, que hi participa com a professor.

Del dominar al custodiar

Aquest moviment que proclama el retorn a la natura casa amb l'encíclica del **papa Francesc *Laudato si'***. I també amb els qui demanen [revisar el significat del verb “dominar”](#) present en el llibre del Gènesi. Segons Gordi, “sembla que originàriament el concepte està més a prop de custodiar que de dominar”. És a dir, que convida a “sentir-se que som custodis de la Terra”. El seu amic i monjo benedictí Ramon Ribera li posava l'exemple d'un pagès, “que domina la terra, la treballa, però l'estima i mai la destruirà, perquè entén que és el seu medi”.

“Aquesta visió de dominar l'hem malinterpretat per fins excessivament avariciosos”, diu Gordi. I coincideix amb l'encíclica amb què “cal una conversió en molts aspectes, començant per aquesta idea de domini, que ha d'anar més lligada a l'estima que cap altra cosa”.

L'autor ja va explorar aquest camp en el seu llibre [*Natura i espiritualitat a Catalunya*](#) i més recentment, a través del [Postgrau sobre els significats i valors espirituals de la natura](#) de la Universitat de Girona. Aquest curs se n'està fent la segona edició i les sessions del mes d'abril s'han dut a terme a l'entorn del Santuari del Miracle. Un espai que “ha accentuat el missatge” perquè els alumnes hi han pogut experimentar “aquests valors més espirituals, vinculats a la vivència de la natura”, explica Gordi.